

# SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

## Čestitim gg. naročnikom „Slovenskega Naroda“.

Na mnogobrojna nam dohajajoča vprašanja odgovarjamo, da je sedaj naročnina za „Slovenski Narod“ za vse naročnike jednaka, in da nam nij mogoče se na želje in prošnje o znižanej naročnini ozirati. Dalje omenimo, da se vsaka poslana naročnina le za tist čas zaračuna, za kateri svota zadostuje.

### Upravnništvo „Slovenskega Naroda“.

#### Slovenskemu narodu!

Nij ga z lepo naroda, ki bi živel v tako neugodnih okoliščinah, ko narod naš. Razdeljen na več upravnih teles in dotikajoč se narodov, kateri so bili od nekdaj najhujši sovražniki njegovemu razvitku, mora se z vsemi svojimi močmi in sicer mnogokrat neuspešno boriti za one naravne pravice, katere srečnejši narodi uživajo brez prigovora.

In vender v tem vednem boji narod naš nij omagal in tudi omagal ne bode. Porok zato nam je okoliščina, da se vrste narodnih naših boriteljev od leta množe, in da si naša narodna ideja pridobiva vedno več tal.

Dasi se z ozirom na to moremo nekako potolažiti ozirati v prihodnost, vender je dolžnost naša skrbeti za to, da bode ta napredek trajen in da se vzbudi in utrdi pri nas čedalje več narodnega ponosa.

To pa se more deseti s tem, da se v našem središču — v belej Ljubljani — ustanovi zavod, iz katerega bi se sveže narodno življenje razširjalo po vseh krajih mile naše domovine.

In v ta namen ustanovili smo podpisani društvo „Narodni dom“ ter si postavili za nalog sezidati in vzdrževati poslopje, v katerem bi imela vsa narodna društva ljubljanska stalno in dostojno bivališče.

Poslopje to preiti ima v nekoliko letih v lastnino „Slovenske Matice“, postane torej lastnina vsega slovenskega naroda, kateri bo razen družih imel od njega tudi te koristi, da se bode polovica njegovih dohodkov porabila za literarne svrhe, polovica pa za ustanove slovenskim pisateljem, umetnikom in dijakom.

Zidanje narodnega doma nima tedaj lokalnega, temveč splošno slovensk pomen, zato se obračamo do vsega slovenskega naroda, da nas pri našem domoljubnem podjetji podpira, da nam pomaga postaviti ta sijajni spomenik domoljubja, zavednosti in požrtvovalnosti svoje.

Narodni dom, ki se bode v Ljubljani mogočno dvigal v zrak in navdajal s ponosom vsacega Slovence, naj bode vidni dokaz celokupnosti našega naroda.

Pozivljamo torej vse domoljube po domovini slovenske, naj našo namero podpirajo s tem, da nabirajo prostovoljne doneske za zidanje narodnega doma.

Naj ne bode na celem Slovenskem hiše, katera ne bi po svojej mogočnosti pospeševala tega vzvišenega namena: naj ne bode Slovence, ki ne bi svojega daru položil na žrtvenik domovine!

Pač je med nami mnogo taci, ki ne morejo veliko darovati, a ti naj se ne izgovarjajo s tem, da bi njihovi darovi bili preneznatni; vsak še tako majhen dar, in naj bi bil le krajcar, bode se z

veseljem sprejel in sicer s tem večjim veseljem, čim težje ga je dotičnik daroval.

Povsod pa naj se osnujejo družbe, katerih členi se bodo obvezali vsak dan, vsak teden ali vsak mesec darovati gotov znesek. Tak prostovoljen davek pač ne bode nikogar težil, splošno narodno podjetje pa bode znamenito pospeševal.

Na delo torej, rojaci! Pokažimo, da smo napreden narod: pokažimo, da nam ni tuja ožrtvovalnost! Delajmo, zbirajmo, dokler ne bode stalo poslopje, katero bode na pročelji imelo ponosni napis

#### Narodni dom!

V Ljubljani, februarja 1882.

#### Upravni odbor društva „Narodni dom“:

Dr. Alfonz Mosche, odvetnik,  
predsednik.

Dr. Karol Bleiweis pl. Trsteniški,  
podpredsednik.

Fran Fortuna, županov namestnik in veletržec; Peter Grasselli, deželnega glavarja namestnik in hišni posestnik; Ivan Hribar, glavni zastopnik banke „Slavijske“; Dr. Anton Jarc, stolni prošt; Josip Kušar, predsednik trgovinsko-obrtniške zbornice in hišni posestnik; Ivan Murnik, vitez Fran-Josipovega reda, tajnik trgovinsko-obrtniške zbornice; Dr. Fran Papež, odvetnik; Vaso Petričič, mestni odbornik, hišni posestnik in trgovec; Ferdinand Souvan, veletržec; Dr. Josip Stare, c. kr. finančne prokurateure koncipist in hišni posestnik; Dr. Valentin Zarnik, odvetnik, deželni poslanec in mestni odbornik; odborniki.

## LISTEK.

### Jednajsta šola na Vrhniki.

O zgodovini jednajste šole, kdaj in kako je Vrhnika to ime dobila, nij nič točnega in zanesljivega zabeleženo v kroniki našega trga. Narodna tradicija pripoveduje, da je ljudska nagajivost in zloba Vrhnčanom to ime pridodala, da se časih malo pošali in zabavlja. Kakor poznato, ima več trgov in vasi po Slovenskem poleg svojega pravega krajnega imena še drug epiteton, kateri se njim rad podtika, kadar se jih želi malo podražiti. Kakor imajo Višnjani svojega polža, narodni Borovničanje svoje zgodovinske coklje, od tega njim pridevek Cokeljburgari, tako tudi Vrhnčane radi imenujejo jednajstošolce.

Stari Poljanec, verodostojen mož jednajste šole, pravil mi je, da so Vrhniko tem imenom krstili nekdanji vozniki, kateri so tukaj imeli prvo glavno postajo, vozeč na težkih parizarjih vsakovrstno blago iz bele Ljubljane v Trst. Videč namreč, da znajo Vrhnčanje dobro nemški in da se radi pokažejo, da znajo več kot hruške peči, prozvali so jih jednajstošolce.

Dali je to zgodovinska istina, ne bom trdil;

jaz sem možu veroval, ker jo je sam časih rad malo po nemški zakresal.

Ali pa naš trg tudi dandanes to glasovito ali ne častno ime zasluzi? Jaz bi rekel ne — malo menj smo študirani, kar se nemščine tiče.

Velika večina tržanov je slovenska, narodna, ne samo v besedi, ampak tudi v dejanji, kar pokaže lepo število čitalniških udov, katerim je narodnost sveta stvar. Nemščina, zaradi katere smo, kakor tradicija veli, dobili ime, čedalje bolj in bolj hira; samo za svete dneve in za nedelje smo jo shranili. Kdo nam bo zameril, ako se jedenkrat na teden ob nedeljah, ko gremo od maše, radi malo postavimo z nemščino, da se razlikujemo od družih, ki pridejo iz podružnic ali iz Cokeljburga v farno cerkev, in da njim pokažemo: mi smo prvi od fare. Ali nij samo to, mi gledamo tudi na korist in dobiček. Ako ne bomo nikoli nemški govorili, lahko se zgodi, da vse pozabimo. Kako nam tedaj pri sodnijah? Kdo nam bo prebiral sodnijske spise, tožbene akte in notar-ska pisma, ako sami ne znamo nemški. Bog reče: „Pomagaj si sam in jaz ti bom pomagal.“ Tako grdi in neusmiljeni tudi nijsmo, da bi zahtevali, da se morajo naši gospodje po pisarnah zavoljo nas slovenski učiti. Slovenec je premehkega srca za kaj takega. Prisiliti jih ne moremo, ker so jako trde glave, jeden je še celo sam rekel, da ima slamo v

glavi. Kdo bi se tedaj zastoni trdil ter njim ubijal slovenščino v trde glave, ker je tako težka, da se jo še h... v sedmih letih nij naučil.

Poskušali smo uže vse s prošnjami in sitnostmi, ali to je bob ob steno. Ako vložimo slovenske vloge pri sodnijah, vračajo nam se nerešene, s pristavkom, da jih s tem molestiramo — nas pa ne molestira, ko moramo nositi nemške spise od Poncija do Pilata, da se nam preberejo in razjasne — to so nadloge in sitnosti to, gospoda moja!

Zato mislim, da nam bode to malo napako v nemščini dragovoljno oprostili, ker smo tako rekoč prisiljeni grešiti, a kakor veste, prisiljeni grehi so odpustljivi.

Tudi zadnje številjenje je pokazalo, da ne zaslužio zaradi nemščine tega imena, ker se je samo 9 osob upisalo, da radi nemški govoré, ali še oni trdé, da so Kranjci, ako se jih za narodost vpraša.

Zaradi te devetorice, nota bene, kateri nijso niti vsi domačini, ne zaslužio vsi drugi zabavljivega imena „jednajstošolci“ — zato hočemo to devetorico imenovati „devetošolce“, ker so oni še nemškutarji.

Ta novemvirat „devetošolcov“ obstoji, kakor sem zgoraj opomnil, iz pet domačinov, po rodu in imenu pravih Slovencev, ter štirih inoancev, kateri so se naselili ali naseljeni bili iz zemlje, kjer kultura raste, da jo zdaj tukaj prodajajo na vatre,



**Govor poslanca g. dr. Tonklja**  
v državnem zboru dné 14. februvarja t. l.  
(Dalje.)

Dalje vidi prečestiti gospod poslanec negotovost prava v južnih deželah v tem, če bi se z do- ločbo pravosodnega ministerstva slovenščina v uradu osobito pri sodnijskih uradih čuvala.

Jaz mislim drugače, da ima namreč izvedenje enakopravnosti slovenščine pri sodnijah ravno nam- men, da prebivalstvo v njega pravnem čutu pomiri, ne pa vznemiri in vznemirjenje je v tem, da c. kr. nadsodnijsko predsedstvo v Gradci izvedenje jedna- kopravnosti pri sodnijah naravnost izključuje in za- branjuje, o čemer bodem še pozneje govoril.

Tudi vzgled, kateri je isti gospod poslanec navel, da je v Mariboru pred več leti slovenskih vlog pri tamošnji okrajnej sodnji kar deževalo, okrajni sodnik pa da je te slovenske vloge vzprejeti hotel le pod uvetom, da so iste korektne in raz- umljive, da je torej koncipijente in odvetnike poučil, in da bi 14 dnij pozneje ne bi bilo nobene sloven- ske vloge več, tudi ta vzgled mislim, mi je prište- vati mej bajke. To pa zopet na drugej strani kaže, da če so bili uže pred leti v Mariboru okrajni sod- niki, ki so tako dobro umeli slovenščino, da so v tem jeziku koncipijente in odvetnike poučevali, da razvoj slovenščine ne more biti tako zaostal, kakor gospodje tako radi trde, in da so tamošnji uradniki slovenščine zmožni. Da se pa v resnici nekaj časa sem pri sodnijah vlaga tako malo slovenskih vlog, je uzroka temu iskati pri nadsodnijskem predse- stvu v Gradci, katero, kakor uže omenjeno, navzlic jasnemu zakonu in navzlic vsem pravosodnega mini- sterstva določbam, rajši, mestu da bi izvajalo mini- sterske določbe, se jim upira. Da slovenščina ne nastaje še le, kakor je isti prečestiti gospod posla- nec trdil, dokazali so uže naši slavisti, kateri uži- vajo evropsko slavo, osobito prečestiti član gospo- ske zbornice dr. Miklošič. Prosim, naj se le pre- beró njega primerjajoče jezikoslovne razprave in druga dela, prepričali se boste, da je morda sloven- ščina starejša nego nemščina. (Glasan smeh na le- vici; poslanec dr. Vošnjak: Istina!) Jaz nečem reči kakor gotščina, a starejša kakor nemščina, ka- tera se ima prav za prav Gottschedu zahvaliti, da se je v javno življenje splošno upeljala. (Zopeten smeh na levici.)

Isti gospod poslanec je tudi menil, da desnica te visoke zbornice zmerom ministre muči, da bi od njih dobila koncesije. Nu, kar se mene in mojih drugov tiče, moram žalibog! reči, da še nikakih koncesij od gospodov ministrov izsiliti nijsmo mogli. (Živa veselost na levici.) A ob enem moram izpovedati, da nam še nikdar nij prišlo

metre in litre. Juda nij nobenega mej njimi, dasi je jeden obrezan, drugi pa muljast.

Ta gospoda višjega kroga so sicer pošteni možje, ali to nadlogo imajo, da jih slovenščina v oči in ušesa bóde in molestira ter da preradi nem- ško „komando peljejo.“

Pod varstvom in poveljništvom te devetorice je slovenska požarna straža z nemško komando. To od naših vrljih domoljubov osnovano društvo znala je poznata nemška taktika pri volitvah za-se pridobiti. Koristna je požarna straža za vsako vas, posebno pa pri nas, ker ona koristi na dva načina: sebi gasi večkrat suha grla, nas pa uči s svojimi vajami osrečevalne nemščine. Ker znate, da se strogo le v nemščini mora gasiti; — sak mora na poziv gosp. „gautmana“ odgovoriti „gier“, ako ne, izbrisan je za veke iz nemške požarne straže, nje- govo ime se v društvenem zapisniku zapiše s pri- stavkom ničle, t. j., da ž njim nič nij, kakor se je to dogodilo našemu vrlemu dimnikarju, ker se je na poziv oglašil: tukaj na slovenskej zemlji!

Ako se pa hočes temeljito naučiti visoke nem- ščine požarne straže, pridi, kadar gasijo z vrči v rokah, tedaj se vse pozdravlja: „gut Bauch“ (= Schlauch) „hoch und nieder“, dokler ne pride mej nje pametna duša z močno pestjo, da jih raz- tira in tu se sliši „hut flag — jeses al me je udaril.“

na um, da bi koncesij zahtevali. Kajti gospoda moja, vi sami ste priznali naše pravo, vi ste brez naše pomoči članu 19. osn. zak. dali moč zakona in če torej samo njega izvedenje zahtevamo, ne zahtevamo nič drugega, nego, da se iz- vede pravo, katero ste sami priznali; koncesij ne zahtevamo od visoke vlade, marveč le točno izvedenje prava, katero nam pripada, kakor vsakemu drugemu narodu v Avstriji. (Dobro! na desnici.)

Prečastiti gospod poslanec dr. Schaup je tudi marsikaj grajal. On se je osobito spodtikal nad politiko gospodarenja in dejal, da se v tem oziru nič ne stori. Omenil sem uže prej, da je vlada sto- rila, kar je bilo možno, da bi v resnici resno zbolj- šala kmetijski položaj, in da se to ne more zgoditi na jeden mah; da se škode, katere je prejšnja vlada skozi lepo vrsto let prizadevala malej obrti in ma- lemu kmetijstvu, ne morejo popraviti v jednem tre- nutku, je jasno. Omenil pa sem uže, da so se sta- vile predloge, katere bodo, če postanejo zakon, isti- nito zdatno zboljšale položaj malih obrtnikov in ma- lih kmetovalcev.

Isti gospod poslanec se je tudi zelo ogrel s tem, da je vlada upeljala davek na petrolej. Nu, jaz mislim, da očetstvo tega davka ne pripada zdanjej vladi, marveč naravnost finančnemu mini- stru, kateri je bil pristaš vaše stranke in je tudi še sedaj.

Sicer sem uverjen, da vam nij bilo resno ležeče na varstvu male obrti in malega kmetijstva, če ste se upirali davku na petrolej. Jaz sem marveč uver- jen, da bi bili vi od one (leve) strani visoke zbor- nice dovolili zdatno povišau davek na petrolej, če bi se bila izvršila vaša najgorkejša želja, da bi bila pala ta vlada in bi bili vi zopet prišli na krmilo. Jaz menim, da se tu ne bije tolikanj boj za kme- tijske interese, kakor pa za vladarstvo. Da potem desnica nij mogla soglasovati, da bi vam pomogla do uspeha, je razumljivo, ker ravno tega neče, po čemer levica hrepeni.

Isti gospod poslanec je menil, da se je dovo- litev davka na petrolej stavila na pogoj o zmanjšanji kulturnih interesov.

On je skoro gotovo hotel pokazati na pred- logo, katero je vlada gosposkej zbornici predložila glede nekaterih olajšav šolske dolžnosti. Rekel sem uže prej, da ste vi, gospoda moja, prav za prav princip enakopravnosti vseh narodov v državi po- stavili. Če bi bili imeli pri tem resno misel, izveli bi bili tudi takrat ta princip in ne bilo bi vam treba škodovati šoli. Zakaj tega nijste storili takrat, ko je bil čas, da se izvede potrebna enakopravnost in da se ljudska šola ohrani nedotaknena?

Ta sekta je po mojem mnenji kriva, da tudi nas zadevajo one zabavljice, akoravno smo uže za tri šole nemščine pozabili in jih izbrisali, vender madež še vedno ostane. Potrudimo se, da tudi tega izbrisemo. To pa bomo dosegli, ako smo mej seboj jedini in složni: „Sloga jači, nesloga tlači“. Pustimo nemščino tudi ob nedeljah in govorimo jo samo tam, kjer je neobhodno potrebno, poglejmo našo deveto- rico, oni še tam nečejo slovenski odgovarjati, kjer bi morali. Ako se nam nemško govori in piše, — recimo, da se nas s tem molestira ali nadle- guje. Najpreje bodemo pa dosegli svoj cilj, ako c. kr. sodnije neprestano nadlegujemo po §. 19 s slovenskimi vlogami; jedenkrat se bodo uže naučili slovenščine, če imajo tudi slamo v glavi, ali se bodo pa naveličali naših sitnostij, ter se preselili v kraje kjer jih ne bodo s slovenščino molestirali. Bodimo dobri, ali ne predobri in ne pozabimo svetih dol- žnostij, ki vam jih prepričanje in domovina nalaga. Ukrotimo najpoprej orle in jastrobe, golobe bomo lahko udomačili, ker so krotke živalice.

Na delo torej, da izbrišemo tudi ta madež in da ne bomo ne jednajsto ne devetošolci — ampak vedno le narodni Vrhničanje, — v to pomozi Bog in sreča junaška!

Vrhnika na pustni vtorek 21. febr. 1882.

J. Veselodolski.

Jaz pa menim, da te olajšave, katere načrt o spremenbi nekaterih paragrafov zakona ljudskih šol namerava, nikakor ne bodo škodovala kulturnim in- teresom. Zagotoviti vas morem, gospoda moja, da sem se dosta bavil z ljudsko šolo in da se še sedaj bavim. Mnogo sem občeval z večimi šolniki, kateri so priznavali, da je učitelju na ljudskejednoraz- rednici — kajti, če dolžnost obiskavati šolo traje osem let, učiti mora otroke osmih letnikov na jedno- razrednej šoli le jeden učitelj — tudi če je najboljši učitelj, nemožno, da bi dosegel smoter ljudske šole, ker ima učence iz preveč letnikov. Nij tako lahko za učitelja, poučevati otroke iz osem različnih letni- kov, ker ne dostaje časa, in zagotavljati vas morem, da pri nas, da si je po sklepu deželnega šolskega sveta šestletna dolžnost šolo obiskavati upeljana, vender nij na zelo mnogih šolah celdnevni, marveč le poludnevni pouk upeljan, ker učitelju ne dostaje časa.

Jaz mislim, če se menj važni zdanji predmeti iz ljudske šole izločijo, in če se upeljejo olajšave v tem zmislu, da se učenec lahko uže čez šest let odpusti, da se lahko bolje doseže smoter ljudske šole in da se s tem ne dotakne kulturno vprašanje. (Dalje prih.)

**Iz državnega zbora.**

(Budgetna debata.)

Z Dunaja 16. febr. [Izv. dop.]

Dr. Herbst kot glavni govornik nij imel sreč- nega dne. Pričakovalo se je od obeh stranij, od av- tonomistov in levičarjev od njega več nego je mo- gel izpolniti. Njegov govor bil je sicer poln jezli- vosti, neresničnih trditev in pri njem uže navadnih sofizmov. Do pravega vzleta pa se ta inace toliko slavljen govornik nij mogel vzpeti in tudi njegov govor spada mej one njegovih prijateljev, ki se označijo z jedno nemško besedo, ta je: lenden- lah m.

Program vlade mu se ve da nij po godu, tudi meni, da se je ministerstvo uže trikrat preobranilo, kajti najprvo bilo je koalicijsko ministerstvo, potem ministerstvo nad strankami, a sedaj je ministerstvo odločno strankarstvo, ker je sestavljeno iz 4 raznih strank. Tudi proračun za l. 1882. mu nij všeč. Go- vornik meni, da je položaj za sedanje minsterstvo bil izvenredno ugoden, in vender se primankljaj nij odstranil. L. 1880. poskusilo se sredstvo, kot jedino izveličevalno. To bilo je razširjenje avtonomije. Prejšnja vlada je avtonomijo preveč omejila, to je izvor vsega zla, vseh finančnih nevarnostij. Herbst omenja o mučilnici (marterkammer) sedanjega mini- sterstva, da daje koncesije, hvali sedanje uradni- štvo, da je navzeto jozefinskega duha ter kritikuje naslednje poslednji Taaffejev govor; on zagovarja „Nemce“ in židovske Nemce ter vzklikne, da pre- stolu pač nij treba Taaffejeve poslednje kaplje krvi in tudi ne njegovega zadnjega vzdihljaja. Levica in galerija ploskali sta neznaansko, tako, da je predsed- nik galeriji moral groziti z izpraznjenjem. In to je bil največji efekt, ki ga je govornik dosegel pri le- vici in galeriji; iz tega se lahko da soditi, kako malo uspeha da je dosegel ta ustavaški Demosten.

Na to govorila sta dr. Rieger, glavni go- vornik desnice in grof Clam-Martinic kot glavni poročevalec. Govora obeh mož imela sta velik uspeh. Levica z Riegrom nij še bila nikdar tako nezado- voljna nego takrat, akoravno je njegov govor bil zmeren. Odločno pobijanje ustavaških sofizmov, ka- tere je Rieger z nepremagljivo svojo doslednostjo dejal v nič, odobraval je desnica z vso močjo.

Ministerstvu se je očitalo, da nij odstranilo primanjkljaja, akoravno je to v prestolnem govoru obljubilo. A vender nij nikdar moglo ministerstvo dati take obljube. Ministerstvo razvilo je v tem po- gledu svoj program in predpostavilo je za pogoj za doseženje ravnotežja sprejem nekaterih davkov in nekaterih postav. Da ministerstvo primanjkljaja glede železničnih podpor nij moglo odstraniti, je to jasno. Tudi tu je: „Ipse fecit“, ker se je preje železniškim družbam dajalo koncesij ter državne garantije za železnice, ki dejanstveno še dolgo nijso rabile in porabile glavnice, za katero se jim je dovo-



lila državna garancija. (Prav res, na desnici.) Najde se primerov, da se je družbam osiguralo dvakrat več nego znašajo dejanski stroški železnice v obliki državne garancije. (Čujte, čujte, na desnici.) Sedaj pa imamo odgovornost za veliko breme, ki je iz tega nastalo državi! Jaz mislim, da oni, ki so take protekcije delili, čutili naj bi tudi v sebi dolžnost, da na takov način prouzročeni primanjkljaj, kolikor je to v njih moči, popravijo. V tem oziru ne zado- stuje samo reči: Jaz pri tem nimam deleža. Ako se je pa take koristi dalo svojim dobrim prijateljem in strankarskim pristašem in če so ti prevzeli dolžnost, vzdrževati časopise ter jim deliti podporo, da pišo v smislu gospodujoče stranke, je tudi to poglavje „verwaltungs-rathovske ethike“!

V treh točkah zalavljene se obtožbe protiv- nikov proti ministerstvu: Prvič, da je privolilo banko za avstrijske dežele, drugič javno podpiranje slovan- skega življa v Avstriji, tretjič, da ministerstvo baje nijma programa ter da nij izpolnilo obljube prestol- nega govora. Dr. Rieger pravi, da so tudi njemu ponujali mesto upravnega svetnika pri banki za avstrijske dežele. On je to ponudbo odbil, ker nij njegova dolžnost, pečati se z bankinimi posli, tudi nij bil mej kompetenti za pomorsko banko, za ka- tero so le ustavaški listi toliko brigali. Kar trdi dr. Rieger o sebi, rekel je tudi o svojih sodežela- nih in pristaših; znamenito je tudi to, da so baš isti gospodje, katere se rado pita s klerikalci in fevdalci v svojem glasilu „Vaterlandu“ z vso odloč- nostjo proti temu bankinemu in borzjanskemu sleparstvu protivili se. Gospod poslanec vitez Car- neri trdil je, da se je ta banka ustanovila s pro- stim katoliškim kapitalom. Jaz istinito ne vem, kaj se umeje pod prostim katoliškim kapitalom? (vese- lost na desnici), ali gos od poslanec morda meni, da je samo mozajški kapital plemenit ali da daje plemenitost? Da je pri tem zavodu ali pri „Union generale“ katoliški denar, to njega ne briga. Kdor sploh polaga denar v banko, mora uže prepustiti, da jedenkrat dobi, drugikrat pa izgubi. To se tiče njega. Pa zakaj se ravno ministerstvu ta banka toliko očita; saj ona nijma druge svoboščine, nego zavod ustanovljen pod ustavovnim ministerstvom. Kar je za jednega prav, naj bode tudi za drugega. A jaz menim, da je bila ministerstva dolžnost, skr- beti za to, da nij odvisno samo od jedne banke ali pa od jedne same bankine grupe (prav dobro, na desnici) in to je bil za me, ki nijsem udeležen, važen moment. Spominam se, da sem od gospodov na levej strani čul izjavo: to ministerstvo ne more dolgo trajati, saj mora vender najeti posojilo in zopet mora priti k gospodom leve stranke. Saj mi- nisterstvo ne dobode družega kredita in potem bode v našej oblasti (čujte, čujte, na pravi.) Da takovega stališča za Avstrijo nij želeti, to mi je bilo jasno! (Prav dobro na pravi) in nam vsem, ki si- cer nijmamo posla z bankami, a moramo pošteno plačevati davke, ležeče je na tem, da država, ki sploh mora delati dolgove, napravlja za ugodne obresti. To pa more le, ako je konkurenca (dobro, dobro, na pravi.) Da vlada očitno podpira slovanski živelj, to govornik zanika. Prejšnje vlade so se silno pregrešile nad Slovani, ki to traje še dalje na Moravskem, ker so  $\frac{3}{4}$  prebivalstva česki, kjer so od 22 gimnazij samo 4 česki, v Šleziji, kjer se vsaka česka vloga pri sodnji odbije in tudi drugod. Zmerno in temeljito pobije govornik vse trditve na- sprotnih govornikov. Poročevalec Clam-Martinic go- voril je kot pravi državnik. Kolikor se je govorilo o neprijetnem stanju proračuna, vse je bilo s šte- vilkami dokazano, kot pačenje resnice.

## Politični razgled.

### Notranje dežele.

V Ljubljani 21. februvarja.

V gosposkeji zbornici vršila se je vče- raj specialna debata o noveli k šolskeji postavi. — Poslanske zbornice pa je posvetaval se včeraj odsek za kazenski zakon o postavnem načrtu zade- vajočem upeljavo izimnih sodišč v Dalmaciji.

Čehom prijazni in sovražni listi prinašajo dolge članke o zmagi Čehov pri dopolnilnej volitvi iz- mej veleposestnikov. Čehom prijazni listi veselijo se te zmage in radostno izražajo nadeje, da je vender uže jedenkrat tudi za Slovane v Avstriji prišel boljši dan; ustavovni listi pa se od jeze penijo, bljujejo blato sovraštva okolo sebe in se tolažijo s tem, da je zmage uzrok vlada, da imajo Čehi zahvaliti to zmagi „le ugodnemu vetru, ki od zgoraj veje in da bode vsa česka slava pala zopet na kup, če se ne bode umetno negovala.“ Čehov pa prav nič ne boli to blebetanje ustavovnih revežev.

V ogrskem parlamentu potegnili so se ne- kateri poslanci odločno za to, da se napravi zakon proti židovskemu gospodarstvu, kajti sledujoč so ven- der tudi Magjari uvideli, da jim največja nevarnost preti od židovstva — in to so možno prepozno uvi- deli, kajti poslanci nekateri so jasno dokazali, da je uže mnogo ogrskih plemenitnikov tako v židov- skih rokah, da se nikdar več izviti ne mogó. Tudi vlada v Cislajtaniji bi morala skrbeti za to, da bi se ljudstvo ne uničevalo po teh parazitih, židih.

O nemirih na jugu se iz Sarajeva oficijelno poroča, da je obrist Atlov dné 10. t. m. srečno se bojeval proti vstašem pri Trnovu, dné 15. t. m. pa je naletel na 80 vstašev pri potoku Dobropoljska in jih prepolil. Središče vstaje je mej Glavatičem, Ka- linovičem in Fočo. — Vstaši izdali so proklamacijo na prebivalce v Krivošijah, Bosni in Hercegovini in jih nagovarjajo, da se jim pridružé. Iz te prokla- macije se tudi razvida, da vstaši za gotovo računijo na to, da jim bode Črna gora, Srbija in Rusija po- magala.

### Vnanje države.

„N. Fr. Pr.“ pripoveduje, da Avstrija daje Črneji gori podporo, da more vzdrževati kordon na meji hercegovskeje. Koliko je na tem resnice, ne vemo, a „N. Fr. Pr.“ naposled vender jako perfidno zaviče: „Plačani prijatelji so slabi prijatelji“.

Znano je, da je bil glavni del Skobeljeva pogovora, katerega smo včeraj priobčili, naperjen proti Nemčiji in da se general zanaša na pomoč francoske republike. Glede na te besede Skobeljeve je jako zanimljivo, da je takoj po govoru Skobe- ljeva prinesla „Rep. France“ nasvet, naj se takoj izvrše reforme francoske vojne. Ta list pravi: „Mnogo nujnih reform nam je treba; mi hočemo vender le najnujnejšo omeniti. Naj se kdo prištevja skrajnej levičji, republikanskeji uniji, levemu središču, bonapartističnej ali monarhičnej stranki — čutiti mora na enak način, da se ne sme ni dan, ni ura zamuditi, da se zopet prične in dokonča reforma vojne.“ Mi bi tem besedam dodali radi kaj komentara, a paragrafi kazenskega zakona se dajo na čudovit način razširiti!

V Irskeji vedno še nij miru; odlični udje deželne lige trdijo, da je zdaj prišel pravi trenutek za nje, da dosežejo svoj smoter. Pričakovati je torej, kmalu obrata na „Zelenem otoku“.

## Dopisi.

Iz Gradca 20. febr. [Izv. dop.] Dovolite mi, da vam poročam o stvari, koja drastično slika resnicoljubje naših Nemcev ustavakov.

Z velikim začudenjem čitali smo graški tehniki v „Grazer Tagesposte“ večernem listu od 14. t. m. ponatisnjeni govor nemško-prostomislečega poslanca dr. Klijera o priliki budgetne debate. On pravi namreč koncem svojega govora: „Fand man doch in der deutschen stadt Graz an der technik slove- nische placate, in denen die Slovenen aufgefordert wurden, die Deutschen todzuschlagen“, kar je pa se ve da vse gola laž. Ne samo, da se taki pla- kati na našej tehniki našli nikdar nijso, ampak tudi vlada in je vedno vladala popolna sloga mej slovan- skimi in veliko večino nemških dijakov.

Brez uspeha trudi se nekoliko let sem mala peščica velikonemških „buršakov“ razdreti to slogo. Do sedaj je naša tehnika še vedno varovala svoj mejnarodni značaj. Nij nemogoče, da je raztrošil ono pravljico o plakatih nekdo, kojemu je spora- zumljenje dijakov raznih narodnostij na tukajšnjeji tehniki trn v peti.

Razume se, da slovenski tehniki stvar nijsmo ob sebi pustili; nemški poslanec dr. Klier dotaknil se je naše časti, očitaje nam pobalinsko vedenje. Šli smo torej trije v imenu vseh k rektorju iskat zadostjenja, ter ga dobili v polnej meri. Gospod rektor izrekel je svoje obžalovanje ter nam naznanil, da je uže sam poročal policijskemu svetovalcu Landsteinerju in ta po c. kr. namestništvu na mi-

nisterstvo, da o onih plakatih na rektoratu tukajšnje tehnike nikakor ničesa nij znano! Torej si je g. dr. Klier vso stvar kar sam izmislil, ali jo pa kje po- bral, ne da bi se brigal iz kacega vira da prihaja. Res žalostno, če poslanec vsakemu pobalinu veruje, ako ta le pove kaj Slovane sramotečega. Pa saj jih poznamo, resnicoljubne može na levej strani dr- žavne zbornice.

Z odličnim spoštovanjem

Ferdo Šusteršič,  
stud. chem. Joanneum.

Iz Celovca 19. febr. [Izv. dopis.] „Mir“, kateri je našim slovenskim nasprotnikom največji trn v peti, ima do sedaj nad 1900 naročnikov. Nijma ga Koroška lista, kateri ima toliko naročni- kov, ko ravno vrli naš „Mir“, kar dokazuje, da diha še Slovenec v staroslavnem Gorotanu. Veseliti mora vsacega nas tukaj bivajočih, ko vidimo, kako zanima se Slovenec po drugih krajih za naše res uže skoro pozabljene koroške Slovence. Gotovo tudi naš blagi gosp. And. Einspieler je vesel priznanja iz družih slovenskih pokrajin, katerega skazujete našemu neutrudljivemu delavcu za slovenstvo.

Kako veselo je brati po slovenskih časopisih, tu nabralo se je za koroški „Mir“ toliko, tam zopet se je odposlalo toliko, — za Korošce naše brate. Ne zabite pa nas še zanaprej podpirati, ker nikjer se ne potrebuje toliko obdelavanja, ko ravno pri nas skoro zapuščenih.

## Domače stvari.

— (Gostje kavarne „Valvazorjeve“) sklenili so ves dobiček, kar ga jeden ali drugi pri- igra z „domino“, darovati društvu „Narodni dom“. — Naj bi našli mnogo posnemalcev po vsej sloven- skeji domovini!

— (Göthe in ljubljanski fijakarji.) Ko je slavni nemški pesnik izraževaje svojo nevoljo, zapisal

„Vse laglje človek pretrpi,  
Kot dolgo vrsto lepih dni.“

gotovo nij mislil na belo Ljubljano, in na občutljiva srca in žepe naših vrlih fijakarjev, niti na psiholo- gično bolest, ki jih tare. Saj pa tudi nij „špas“! neprestano lepo vreme, kdo bi se vozil? vse hodi peš, fijakar pa tužno gleda in tlači svoj čik s strani v stran. S prva so kleli in hudičili, a naposled iz- prevideli so, da to nij prava pot, zložili so novcev in plačali dve sv. maši, da bi vsaj na pustni vtorek, ko bode krasna Sokolova maska- rada, dež curkoma lil, ali da bi vsaj primerno pršelo, da bi bilo kaj zaslužka. Zamau vse, nebo ne čuje tužnega vzdih, temveč se prav prijazno in šegavo smeje nad fijakarji in tistimi, ki pojdejo danes na maskarado.

— (Na Triglavu) bil je 15. t. m. neki gospod Sušnik, restavrant na Schneebergu na Av- strijskem. To je gotovo prvikrat, da se je posre- čilo v zimskem času obiskati sivega orjaka. Gospod Sušnik šel je z vodjem na Bistriškeji stra ni na Tri glav in vrnil se srečno, akoravuo so pred odhodom nekateri neverjetno zmajevali z glavami.

— (Z Gorenjskega) pritožuje se prijatelj našemu listu, „da se od duhovnih župnijskih uradov — z nekaterimi čestnimi izjemami — še vedno dajo tisti nemški „Taufschein“ in „Aufgebotschein“. Kmet debelo gleda drago plačano pravico, pa ne ve, kaj pomeni. In vender ima g. Milic v Ljubljani cele skladanice slov. tiskovin za župnijske urade. Vsaka nemška črka, katera se zapiše v duhovskem uradovanji, je greh zoper slovenstvo, proč s tujko nemščino!“ — (Ostali del pritožbe nij se nam zdelo prikladno objavljati, zakaj — gotovo umejete! Uredn.)

— (Gornjegradska narodna čitalnica) je imela dne 2. t. m. v svojih novih prostorih pri g. Franu Pinterji občno zhorovanje. Po pregledu letnega računa vršila se je volitev, pri kateri so bili voljeni: č. g. Lovro Potočnik, dekan, za predsednika, g. Josip Kranjec, tržan, za podpred- sednika in ob jednem blagajnika in g. Franjo Lončar, beležniški uradnik, za tajnika. G. g. Rajmund Wolf, bivši notar, Franjo Prislan, tržan, Božidar Dedič, učitelj v Bočni in Josip



Mikuš ml. za odbornike. Po volitvi je bila živahna veselica, udeležilo se jo je večina znotrajnih in tudi zunanjih udov. — Vest, — da bode večina udov zaradi prestavbe čitalnice odstopila, je torej neresnična.

— (Naš rojak g. Josip Stare) ravnatelj na realnem gimnaziju v Belovaru spisal je v 10. zvezku obširnega dela „Die Völker Oesterreich-Ungarns“ vso 2. polovico zavzimačo knjigo: „Die Kroaten im Königreiche Kroatien und Slavonien“, v katerej v 17 poglavjih razpravlja naseljenjstvo, historični, cerkveni razvitek Hrvatov, urejenje vojaške granice, poljedelstvo, rudokopstvo promet, trgovino in statistiko, plemstvo in meščanstvo. Knjiga se dobiva za 1 gld. 50 kr. v Hartmanovej knjigarni v Zagrebu. „Pozor“ pišo o njej izraža se jako pohvalno in jo priporoča a dostavlja konečno: „samo žalimo, da nenalazimo i u njoj i naše braće na kamenih obalah jadranskega mora“.

— („Slovenskega Pravnika“) 2. št. donša naslednje gradivo: Kdor navede v pravdi nezakonsko rojstvo, mora ga dokazati. — V pomanjkanji redne župniške krstnice zamore se zakonsko rojstvo tudi z družimi dokazati. — Če plačilo za naročeno delo nij pogojeno, določi ga sodnik. — Curator ad actum in njegove pravice. — O prisojilih. Da se izbrisejo one terjatve, ki nijso bile pokrite s skupilom glede po eksekuciji prodanih zemljišč, dovoli eksekutivni sodnik (§. 239 o. s. r.). — Za napoved, komu se ima zemljejknjižni odlok uročiti, nij treba pismenega dokaza. Predpis §. 35 zeml. zak. velja tudi za stara pisma. — Vknjižba zastavne pravice je tudi zoper prepisanega dolžnikovega dediča dopuščena. — O motenji v posesti. — Proti hudobnemu poškodovanju dolžnikovega imetja. — Črnogorska zakono dajstva. — O prostovoljnih dražbah premakljivega blaga. — Raznosti. — Pri tej številki nas razen res zanimljive vsebine, veseli tudi to, da nahajamo mej sodelovalci uže gg. T. — c., V—r., dr. Št. in Aleks. Hudovernika, tedaj dejansko duševno udeleženo.

## Razne vesti.

\* (Število izseljencev.) Število izseljencev močno raste. Med tem, ko je iznašalo število onih, ki so se v New Yorku izkricali od let 1865—1871 povprek na leto le 200 000 se je do zadnjih let več kot podvojilo. Leta 1872 je iznašalo uže 292.844, leta 1873 268.178, leta 1880 pa uže 320 607, in leta 1881 celo uže 439 314. — Število letošnjega leta bo pa skoro gotovo še večje, ker se jih je za spomladni termin samo za Bremen uže dozdej nad 13.000 oglasilo. Največ ljudij se izseli iz severne Nemčije v notranje dežele Zjedinjenih držav, in od teh največ v okolico mesta Chicago, za kamor se je uže letos 5000 vožnih listov oddalo.

\* (Stroški v procesu Guiteau) znašajo okrog 30.000 dolarjev. Stroški za porotnike, ki terjajo za vsak dan dva dolarja in so bili 73 dni zbrani, znašajo 1752 dolarjev. Za stanovanje in hrano so potrebovali 3600 dolarjev. Pričam in izvedencem se je dalo nekaj nad 8000 dolarjev, stroški za tiskanje obravnave so znašali 5000 dolarjev; zastopniki tožnikov slednjič terjajo 5000 dolarjev.

\* (Kako raste mesto Saint-Louis v Zjedinjenih državah.) Ko je bilo leta 1822 mestom proglašeno, je štel le 4800 prebivalcev; 18 let pozneje je imelo uže 16469 ljudij; l. 1850 uže 77800; l. 1860 jih je bilo uže 160773; l. 1870 je imelo 310864 ljudij in leta 1880 je narastlo celo na pol milijona prebivalcev. — Po narodnosti so prebivalci se ve da večidel Angleži, je pa vmes tudi veliko Francozov in tudi skoraj 30% Nemcev. Po veri so skoraj vsi katoliki, kar se v ameriških mestih sicer redkokrat nahaja.

\* (Premogovi rudniki.) Največ premogovih rudnikov ima Anglija, kjer se izkoplje vsako leto blizu 1400 milijonov metričnih stotov premoga; v Nemčiji 460, v Zjedinjenih državah 420, na Francoskem blizu 200, v Belgiji okrog 160, v Avstriji 100, v Rusiji le par milijonov. — Tudi relativno ima Anglija največ premoga, na 1 prebivalca pride tam 43 metričnih stotov, v Belgiji 30, v Nemčiji 12, v Zjedinjenih državah 11, na Francoskem 6, v Avstriji 3.

\* (Rudarstvo železa.) Največ železa, namreč 60 milijonov metričnih stotov vsako leto, se dobi na Angleškem, 24 v Zjedinjenih državah, 18 v Nemčiji, 15 na Francoskem, po 5 v Avstriji, Ru-

siji in Belgiji, 4 v Skandinaviji, 1 v Švici. — Relativno največ železa ima zopet Anglija, kjer pride na 10 prebivalcev 20 metričnih stotov železa, v Belgiji 11, v Zjedinjenih državah 7, v Skandinaviji 6, v Nemčiji in na Francoskem po 5, v Švici 3, v Avstriji 1,5, v Rusiji 0,5.

## Poslano.

Minole dni razposlal sem nekaterim osobno znanim rodoljubom po nekoliko knjižic: „Delo sv. Cirila in Metoda“. Izročil sem jim to domoljubno opravilo z posebnim namenom, da račijo knjižico mej ondešnje rojake razprodati. Tako se bode knjižica najhitreje mej slovensko ljudstvo razširila.

Na tem domoljubnem požrtvovanji, izjavljam dotičnim gospodom uže naprej najtoplejšo zahvalo.

V Lokavcu, dne 20. februarja 1882.

J. V.  
založnik.

## Meteorologično poročilo.

### A. V Ljubljani:

| Dan           | Čas opazovanja     | Stanje barometra v mm. | Temperatura | Vetrovi            | Nebo    | Mo-krina v mm. |
|---------------|--------------------|------------------------|-------------|--------------------|---------|----------------|
| 17. februarja | ob 7. uri          | 743-28 mm.             | - 1-4° C    | slaboten vzhod     | megleno | 0-00 mm.       |
|               | ob 2. uri popoldne | 740-01 mm.             | + 5-0° C    | zmeren jugozahod   | oblačno |                |
|               | ob 9. uri zvečer   | 739-74 mm.             | + 2-2° C    | slaboten jugozahod | jasno   |                |
| 18. februarja | ob 7. uri          | 741-60 mm.             | - 3-0° C    | slaboten vzhod     | jasno   | 0-00 mm.       |
|               | ob 2. uri popoldne | 741-52 mm.             | + 8-6° C    | slaboten vzhod     | jasno   |                |
|               | ob 9. uri zvečer   | 741-75 mm.             | + 1-6° C    | brezvetrije        | jasno   |                |
| 19. februarja | ob 7. uri          | 739-20 mm.             | - 2-8° C    | slabo bura         | jasno   | 4-5 mm. dežja. |
|               | ob 2. uri popoldne | 738-04 mm.             | + 6-4° C    | slaboten jugozahod | oblačno |                |
|               | ob 9. uri zvečer   | 740-26 mm.             | + 3-4° C    | slaboten jugozahod | deževno |                |

### B. V Avstriji sploh:

Zračni pritisk zelo neenakomerno razdeljen, ker je barometer v severu jel močno padati, mej tem, ko je na jugu precej enak ostal. Razloček mej maksimum v severu in mej minimum v zapadu znaša 14 mm. Vetrovi so postali precej močni in so bili sem pa tja celo viharji; prevladovali so splošno južni vetrovi nad severnimi in vzhodnimi. Nebo je bilo večidel oblačno. Temperatura se je od zadnjih dnij sploh le malo spremenila, vender je bila uže precej ekstremna: razloček mej maksimum in minimum je znašal 18-5° C. Morje je bilo na jugu precej močno, v Trstu pa le malo nemirno.

## Umrlji so v Ljubljani:

V deželnej bolnici:

16. februarja: Marija Gliha, duinarica, 60 let, za vnetico pluć. — Marija Prek, gostija, 50 let, Poljanska cesta št. 42, za osepnicami.  
17. februarja: Karolina Novotni, agentova žena, 29 let, za kronično tuberkulozo. — Marija Pernuš, gostija, 62 let.

## Loterijne srečke 18. februarja.

V Trstu: 56, 82, 13, 49, 21.  
V Linci: 41, 27, 66, 55, 80.

## Dunajska borza

dné 21. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

|                                                   |              |     |
|---------------------------------------------------|--------------|-----|
| Enotni državni dolg v bankovcih . . .             | 74 gld. 05   | kr. |
| Enotni državni dolg v srebru . . .                | 75 " 45      | "   |
| Zlata renta . . .                                 | 91 " 70      | "   |
| 1860 državno posojilo . . .                       | 128 " 50     | "   |
| Akcije narodne banke . . .                        | 815 " —      | "   |
| Kreditne akcije . . .                             | 298 " 25     | "   |
| London . . .                                      | 120 " 15     | "   |
| Srebro . . .                                      | — " —        | "   |
| Napol. . .                                        | 9 " 52       | "   |
| C. kr. cekni . . .                                | 5 " 65       | "   |
| Državne marke . . .                               | 58 " 60      | "   |
| 4% državne srečke iz l. 1854 . . .                | 118 " 50     | "   |
| Državne srečke iz l. 1864 . . .                   | 171 " —      | "   |
| 4% avstr. zlata renta, davka prosta . . .         | 91 " 45      | "   |
| Ogrska zlata renta 6% . . .                       | 118 " 15     | "   |
| " 4% . . .                                        | 85 " 25      | "   |
| " papirna renta 5% . . .                          | 84 " 90      | "   |
| 5% štajerske zemljišč. odvez. oblig. . .          | 104 " —      | "   |
| Dunava reg. srečke 5% . . .                       | 113 " —      | "   |
| Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi . . . | 119 " —      | "   |
| Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice . . .  | 98 " 20      | "   |
| Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice . . .   | 104 " —      | "   |
| Kreditne srečke . . .                             | 100 gld. 175 | "   |
| Rudolfove srečke . . .                            | 10 " 19      | "   |
| Akcije anglo-avstr. banke . . .                   | 120 " 116    | "   |
| Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v. . .           | 196 " 50     | "   |

## Hiša z vrtom,

v Ljubljani na zdravem kraju ležeča, se iz proste roke proda. Kje? pove iz prijaznosti upravništvo „Slovenskega Naroda“.

(107-1)

Poslano.

(54-5)

**GLAVNO SKLADIŠTE**  
**MATTONIJEVE**  
**GISSHÜBLER**  
najčistije lužne  
**KISELINE**  
poznate kas najbolje okrepljujuče piče,  
i kas izkušani lek proti trajnom kašlju plućevine i  
želudca bolesti grkljana i proti mēhurnim kataru,  
kas i elasticah za (PASTILLEN)  
nalazi se kod Hinke Mattonija (Karlovi vari u Českoj).

**L. EHRWERTH,**  
zobni zdravnik, v Gosposkih ulicah št. 1,  
ordinira v vseh  
zobnih boleznih  
in postavlja zdaj  
umetalne zobe in zobovje  
dobro in brez bolečin. (77-5)

Zatekel sem se k Vašej zdravstveni sladnej čokoladi št. 1 in uže po tridnevem vporabljenji dobil sem v veliko svoje in svojih sorodnikov začudenje zopet zdravje.

(Te besede govoril je ozdavljeni.)

## Vsem bolnikom,

kateri boleha jo na želodci in na plučih, na pomanjkanji krvi, prehlajenji, kašlj, hripavosti, na bledici in hemoroidih, se lahko pomaga.

C. kr. dvornemu za'ložniku **IVANU HOFFU**, kr. komisijskemu svetniku, posesniku c. kr. zlatrega križca s krono, vitezu visokih redov, izumitelju in jedinemu izdelovalcu Ivan Hoffovega sladnega izlečka, dvorni založnik skoro vseh knezov Evrope, na Dunaji, fabrika: Grabenhof, Bräunerstrasse 2, pisarna in fabr. zaloga: Graben, Bräunerstrasse 8.

## Nj. Velikanstvo

kralj danski je po svojem adjutantu naznačil fabrikantu Ivanu Hoffu, da zelo visoko ceni njegov sladni izleček. „Jaz sem“, tako se glasi kraljeva izjava, „z veseljem opazil pri sebi in pri mnogih članih svoje hiše zdravstveno moč Hoffovega sladnega izlečka.“

## Zahvala.

Vaše blagorodje!

Ne morem si kaj, da Vam z odkrito in najtoplejšo zahvalo javim, da sem po trikratnej, v kratkem času se ponavljajočiji vnetici prsne mrene, davici, bljevanji krvi in materije, kratko v stanu popolne onemoglosti, ko so uže vsi mislili, da sem izgubljen, zatekel sem se po nasvetu svojega svaka k Vašej sladnej čokoladi in uže po tridnevem vporabljenji zadobil sem v svojo in svojih sorodnikov začudenje popolno zdravje. To istinito čudovito zdravje dobil sem, kakor omenjeno, po vporabljenji sladne čokolade in sicer štev. 1.

Prosim Vas, čestiti gospod, da vzprejmete te vrstice kot malo znamenje moje hvaležnosti za rešitev mojega življenja in da jih v korist vseh bolehujočih kot priporočilo Hoffovih preparatov. Konečno naj Vam bodi še naznanjeno, da lahko svoje hitro ozdravjenje, osobito, ker vsak tako hitro uspeh občuduje, kot resnično potrdim pred Bogom in pred ljudmi. Pozdravljam Vas prav prijazno in se Vam z vso spoštljivostjo priporočam hvalo Vam dolžna.

Anna Pestl, tkavčeva žena.

V Ameisu (Dol. Avstr.), 3. decembra 1879.

Zaloga: V Ljubljani: G. Piccoli, Erasm. Birschitz, lekarja, P. Lassnik, H. L. Wen- cel, trgovca s specerijskim blagom. V Gorici: Peter Venuti. (50-4)